

cultuur

The Dutch & Their Bikes, Shirley Agudo;
uitg. Scriptum, Schiedam, 2014; ISBN 978 90 559 4899 4;
352 blz.; € 29,90.

Fietsinfrastructuur, Stefan Bendiks en
Aglaée Degros;
uitg. nai010 uitgevers, Rotterdam, 2013; 192
blz.; € 34,50.

In de ban van de fietsende Nederlander

tekst Geertje Bikker-Otten
beeld uit "The Dutch & Their Bikes"

Feitje: een Nederlander pakt gemiddeld 1,4 keer per dag de fiets. Om naar school te gaan, of om een broodje te halen. Voor een Nederlander is de fiets een vanzelfsprekend vervoermiddel. Daar kan de rest van de wereld nog wat van leren.

Dat hoopt althans fotojournaliste Shirley Agudo, die een dik fotoboek aan dit onderwerp wijdde: "The Dutch & Their Bikes. Scenes from a Nation of Cyclists". Ze is van oorsprong Amerikaanse, maar woont al zo'n tien jaar in Nederland. En raakte er in de ban van de fietsende Nederlander. Het resultaat: een boek met zo'n 700 foto's en relatief weinig –Engelse– tekst.

Agudo heeft met haar boek een internationaal publiek op het oog. „Wereldwijd worden er pogingen gedaan om fietsen meer in het dagelijks leven te integreren”, licht ze toe. Om diverse redenen: als oplossing voor verkeersproblemen, om mensen meer te laten bewegen, omdat het beter is voor het milieu. „Veel landen worstelen ermee om dit vorm te geven.”

Ze hoopt dat het Nederlandse voorbeeld ze op weg zal helpen. „Er is geen ander land dat zo'n goede infrastructuur voor fietsen heeft. Mijn boek laat zien hoe het er in Nederland echt aan toegaat. Foto's zeggen altijd meer dan woorden.

Het verbaast mij nog altijd hoe Nederlanders het fietsen in hun dagelijks leven integreren. Fietsen is hier een manier van leven, het is met de cultuur verweven. In Amerika zijn mensen helaas erg aan hun auto's gehecht. Voor Nederlanders is de fiets het belangrijkste vervoermiddel”, denkt Agudo.

Wat wellicht wat optimistisch is: Nederlanders kiezen als ze de deur uitgaan maar in 27 procent van de gevallen voor de fiets. Naar verhouding vaker in de stad: in Am-

sterdam gaat 60 procent van de bevolking op de fiets naar het werk.

Agudo is zichtbaar gefascineerd door de visuele kant van fietsen: hoe Nederlanders hun fiets gebruiken, wat ze er allemaal op vervoeren, de grote variatie in fietsen. Het boek staat vol actiefoto's: mensen zwoegend met fietsen vol kinderen en tassen, blij dagjesmensen, een klein meisje dat kennelijk voor het eerst zonder zijwieltjes op pad is. Afgezien van een paar hippe designfietsen (van bamboe of met extreem dikke banden) is de hoofdrol weggelegd voor enigszins sleetse modellen zonder veel toeters en bellen.

De omafiets is Shirley Agudo's persoonlijke favoriet. Omdat hij zo stoer en praktisch is. En ze geniet ervan als ze een bakfiets ziet, gevuld „met vier kinderen, de hond en alle boodschappen. Dat is voor mij puur Hollands.”

Een Nederlander pakt 1,4 keer per dag de fiets, voor een tochtje van gemiddeld 3 kilometer. Dat haalt Agudo niet. „Ik ben straatfotograaf, 95 procent van de tijd dat ik buiten ben maak ik foto's. Het zou veel te veel tijd kosten als ik daarvoor elke keer zelf eerst van mijn fiets moest stappen. Ik reis met de bus en de trein en loop rond met mijn camera in de aanslag.”

Bladerend in het boek springt in het oog dat Agudo de fiets vooral vanuit stedelijk perspectief beziet. Daar is de fiets als vervoermiddel ook vaak de grote winnaar, qua tijd en qua parkeergemak.

Maar het is wel jammer dat foto's van scholieren op een bochtige dijk of forenzen op een polderweg –toch ook oer-Hollands– nagenoeg ontbreken. De fietsende plattelander is vermoedelijk representatiever voor de gemiddelde Nederlander dan de wel opgenomen foto's van mensen die ongekend op de fiets zijn gestapt om zo aandacht te vragen voor de kwetsbaarheid van fietsers in het verkeer.

Dat fietsen in Nederland zo populair is, heeft volgens Shirley Agudo trouwens vooral een praktische achtergrond. „De belangrijkste reden is dat het gemakkelijk en goedkoop is.” Logisch dat er vaak voor de fiets wordt gekozen. „Nederlanders zijn praktische mensen.”

Mensen zwoegend met fietsen vol kinderen en tassen, blij dagjesmensen

De fiets is terug

In veel steden, wereldwijd, loopt het verkeer vast. De fiets is daarvoor mogelijk een oplossing. Een veilige infrastructuur voor fietsers is daarbij een voorwaarde.

De auteurs van "Fietsinfrastructuur" stellen dat fietsen wereldwijd steeds meer wordt gezien als een duurzaam, gezond, goedkoop en trendy alternatief voor de auto en het openbaar vervoer. Maar mensen gaan alleen fietsen als ze ook echt snel en gemakkelijk van a naar b kunnen komen.

In Nederland en Denemarken is sinds de jaren zeventig van de twintigste eeuw veel geld gestoken in de aanleg en het onderhoud van voorzieningen voor fietsers. Met als gevolg dat fietsen in beide landen een vanzelfsprekende manier van bewegen is. In Kopenhagen zijn fietsendragers zelfs verplicht voor taxi's. In Nederland kun je buiten de spits je fiets tegen betaling meenemen in nagenoeg elke trein. Dat is elders wel anders.

In hun boek beschrijven Stefan Bendiks en Aglaée Degros in totaal tien internationale projecten die het fietsen aantrekkelijker maken. Fietsnelwegen, zoals het Rijn-Waalpad, zijn daarvan een voorbeeld. De blauw gemarkeerde Cycle Superhighways in Londen, die gebruikmaken van busbanen, moeten het forenzen gemakkelijker maken om het centrum van de Britse hoofdstad te bereiken. De recreatieve Vennbahn, aangelegd op de oude spoorverbinding van Aken naar Luxemburg, is een voorbeeld van hergebruik van overbodig geworden infrastructuur.

Fietsarchitectuur kan er heel spectaculair uitzien, bijvoorbeeld de Snelbinder bij Nijmegen, een vrijliggende fietsbrug, of de Hovenring bij Eindhoven, een boven en druk kruispunt zwevende fietsrotonde. Veilig en tijdbesparend. Dergelijke voorzieningen roepen de vraag op of de doorsnee-fietsers niet ook prijs stelt op een gezellige route – een punt dat overigens in het boek ook aan de orde komt.

verschenen

„Dit is de pelgrimage van het Heilig Land en daaromtrent”, Ben Wasser; uitg. Verloren, Hilversum; ISBN 978 90 9704 422 0; 242 blz.; € 27,-.
Bloemlezing uit de reisverslagen van Jeruzalemgangers uit de Nederlanden in de periode 1450 tot 1650. Uit deze tijd zijn zo'n dertig verslagen bekend van Nederlandse pelgrims, die samen een beeld geven van het gebruikelijke verloop van een pelgrimage naar het Heilige Land.

„12 artikelen over de Heilige Geest”, Bram van de Beek, Arjan Plaisier, Ciska Stark e.a.; uitg. Boekencentrum, Zoetermeer; ISBN 978 90 239 2675 7; 71 blz.; € 8,90.
Twaalf auteurs uit het confessionele midden van de Protestantse Kerk beantwoorden kernvragen over de Heilige Geest, de kerk en de toekomst. Derde en laatste deel in de serie "Geloven op goede gronden".

„Toch ben ik niet alleen”, Tracy Leining Craven; uitg. De Banier, Apeldoorn; ISBN 978 90 336 11742; 157 blz.; € 12,95.
Historisch verhaal gebaseerd op een geschiedenis in het voorgeslacht van de auteur. Twee zusjes worden gekidnapd door indiaanse strijders en in verschillende stammen opgenomen. Het is de vraag of de zusjes elkaar en hun familie ooit nog terug zien.

„De halfbroeders”, W. Schippers; uitg. De Ramshoorn, Goes; uitg. ISBN 978 94 61150530; 190 blz.; € 13,95.
In het wagenmakershuis werken Flip en zijn halfbroer Tonnie in het bedrijf van hun vader. Tonnie gaat graag uit, daartoe gestimuleerd door zijn stiefmoeder. Na allerlei omzwervingen komt hij in Parijs terecht. De stiefmoeder belijdt op haar sterfbed schuld. Deel in de hertaalde Schippersreeks.

„Mama's eerste stapjes”, Esther Kaper; uitg. Sestra, Heerenveen; ISBN 978 94 91844 14 0; 207 blz.; € 16,50.
De auteur beschrijft haar eigen verhaal en de ervaringen van tientallen kerverse moeders. Ze wil een eerlijk antwoord geven op vragen als: hoe verandert je leven bij de komst van je eerste kindje, en heb je nog wel tijd voor je geloofsleven?

„Pension Waldidylle”, Gerrit Jan Zwier; uitg. Atlas Contact, Amsterdam; ISBN 9789045023397; 192 blz.; € 21,99.
De auteur herontdekt te voet het noorden van Duitsland. Hij maakte een tocht door minder bekende streken waarop de geschiedenis een stempel heeft gedrukt, zoals de Duitse Waddeneilanden. De verhalen zijn losjes gerangschikt rond een aantal thema's: het romantische erfgoed, het kuurcomplex, het 'besmette' verleden, de Duitse keuken.

„Plato in tijden van Photoshop”, Ger Groot; uitg. Lemniscaat, Rotterdam; ISBN 978 90 477 0641 0; 135 blz.; € 14,95.
Bundel korte essays waarin filosoof Ger Groot verbanden legt tussen grote denkers uit het verleden en de actualiteit. Geïllustreerd met speelse filosofenportretten.

„Doelgericht zwerven”, Kees en Loes Kouwenhoven; uitg. Eburon, Delft; ISBN 978 90 5972 794 6; 114 blz.; € 24,50.
Kees en Loes Kouwenhoven maakten een pelgrims-tocht van Delft naar Assisi, in Italië. In 25 verhalen schrijft Kees Kouwenhoven over zijn belevenissen onderweg, terwijl Loes Kouwenhoven de schoonheid van het landschap in aquarellen vastlegt.

„Het huis in de Rothschildstraat”, Stefanie Zweig; uitg. De Boekerij, Amsterdam; ISBN 978 90 225 6964 1; 462 blz.; € 21,95.
Roman over de familie Sternberg die verschillende generaties omspannt. Het leven van een Joodse textielhandelaar in Frankfurt verloopt voorspoedig. Maar dan breekt de Tweede Wereldoorlog uit. Zoon Otto gaat vrijwillig naar het front, moeder is onverwacht zwanger en onder de oppervlakte van de samenleving broeit het antisemitisme.

Fotojournaliste Shirley Agudo maakte een boek met zo'n 700 foto's van fietsende Nederlanders.